

Microdatamiddag Veiligheid en Criminaliteit

Elke Moons & Rianne Kloosterman, 4 juni 2026

Veiligheidsmonitor

Veiligheidsmonitor: Historie

- Voor 2005: 3 onderzoeken om veiligheidssituatie in NL te monitoren: PolitieMonitor Bevolking, Permanent Onderzoek LeefSituatie en Enquête Leefbaarheid en Veiligheid
- Veel aandacht naar Veiligheid tijdens kabinetten Balkenende (2002 -2010) in 2005: project “Stroomlijning Veiligheidsmonitors” met doel “1 instrument om veiligheidsbeleid te monitoren en effectiviteit van beleid te meten
- Resultaat: VeiligheidsMonitor Rijk (2005-2008) Integrale Veiligheidsmonitor (2008-2012) (politierregionaal 20.000 respondenten + OVS) VeiligheidsMonitor (2012-heden) (opschaling naar 65.000 respondenten landelijk, 1 extern bureau, enkel CAWI + PAPI + rappel)

Opzet Veiligheidsmonitor 2025

- Onderzoek onder inwoners van Nederland van 15 jaar en ouder
- Uitvoering: eind juli – 10 oktober 2025
- Vragenlijsten via internet
- Deelname landelijk: > 70 000 respondenten
- Deelname lokaal (158(!) gemeenten & 2 politie eenheden): bijna 135 000 respondenten
- Totaal ruim 200 000 respondenten
- Respons 33,4% (conditionele incentive)

Thema's Veiligheidsmonitor

1. Leefbaarheid
2. Overlast in de buurt
3. Veiligheidsbeleving
4. Slachtofferschap (traditioneel en online) en aangiftegedrag
5. Tevredenheid laatste politiecontact
6. & 7. Oordeel functioneren politie buurt en algemeen
8. Oordeel functioneren gemeente
9. Controle door politie (etnisch profileren)
10. Preventie
11. Respectloos gedrag en discriminatie
12. Verdachte situaties (ondermijning)
13. Achtergrondkenmerken

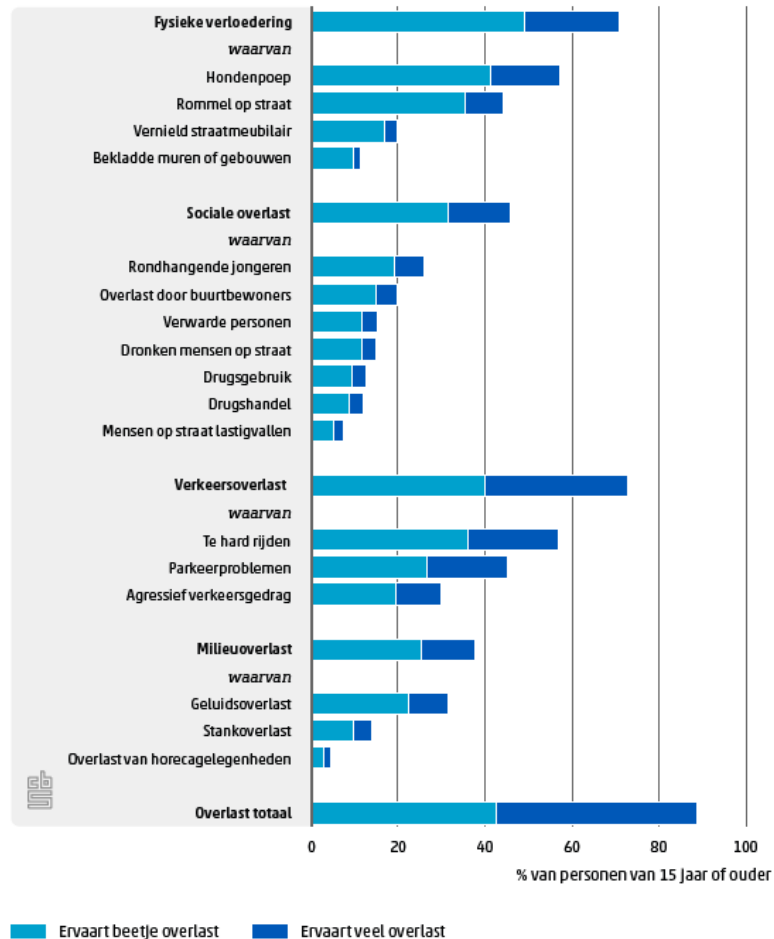
Uitkomsten Veiligheidsmonitor 2025

- StatLine en Online databank
- Publicatie uitkomsten voor:
 - Nederland, totaal
 - 10 regionale eenheden, 43 districten en 166 basisteams Politie
 - 59 gemeenten met $\geq 70\,000$ inwoners
 - Gemeenten die oversamplen (op aanvraag tegen kostprijs)
- Daarnaast: Geregistreeerde criminaliteit (politie cijfers)

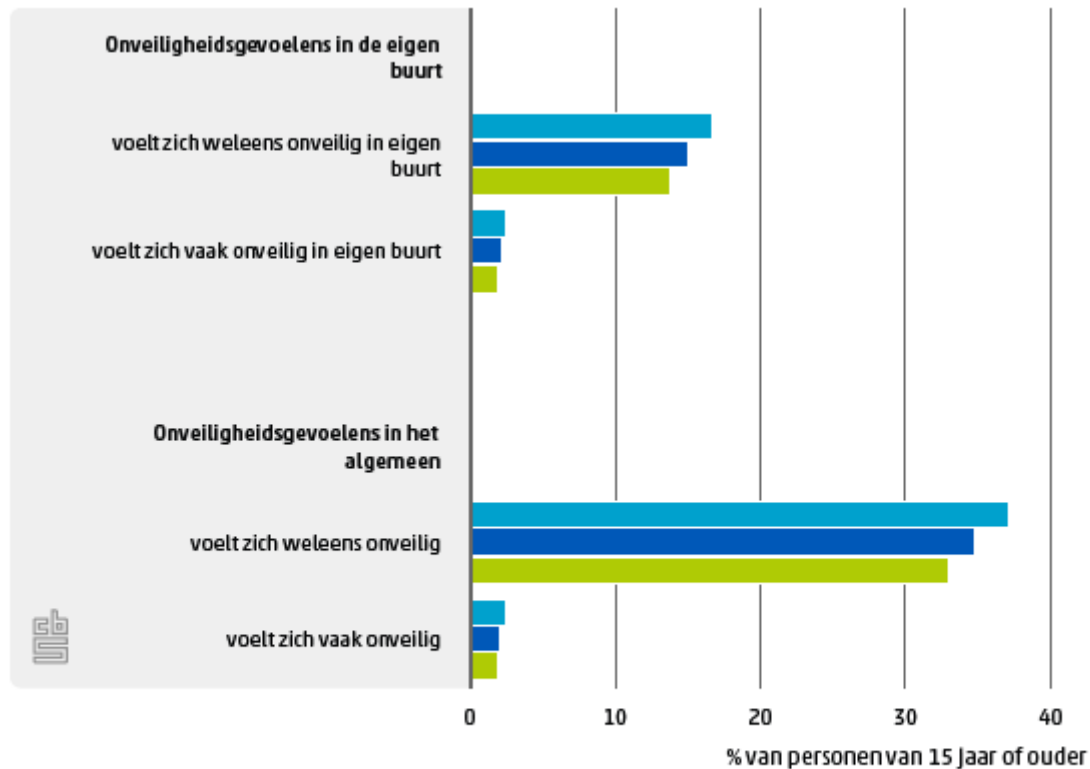

Enkele landelijke resultaten en ontwikkelingen

Overlast in buurt, 2025

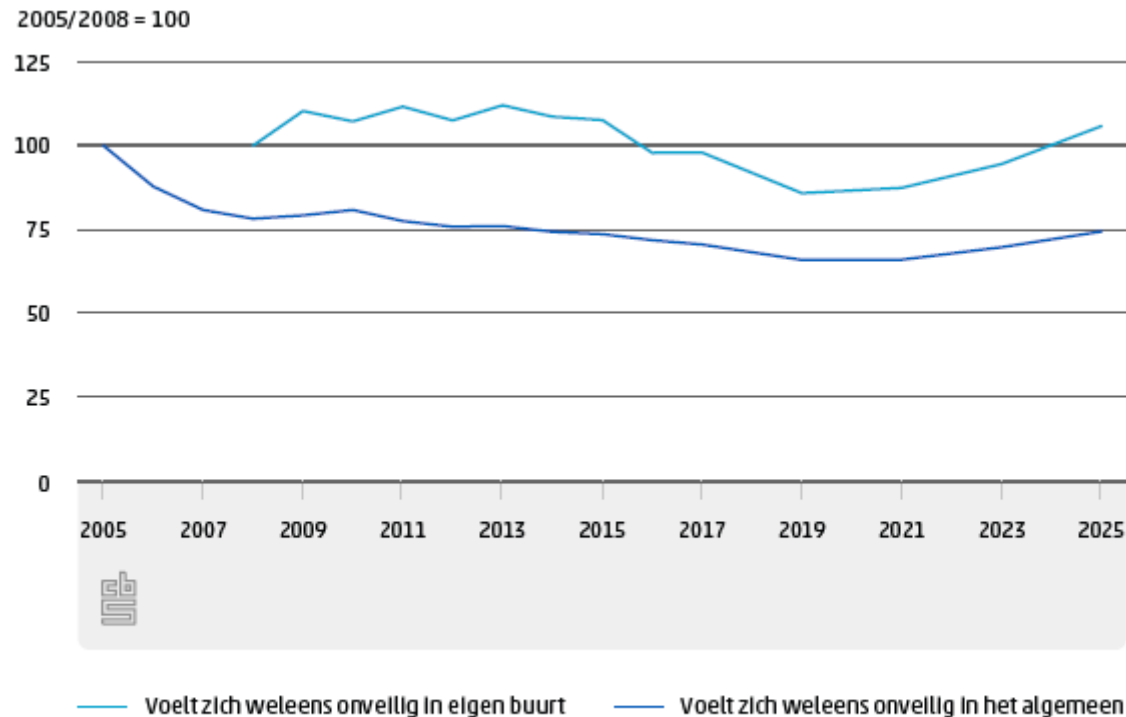

Onveiligheidsgevoelens, 2025

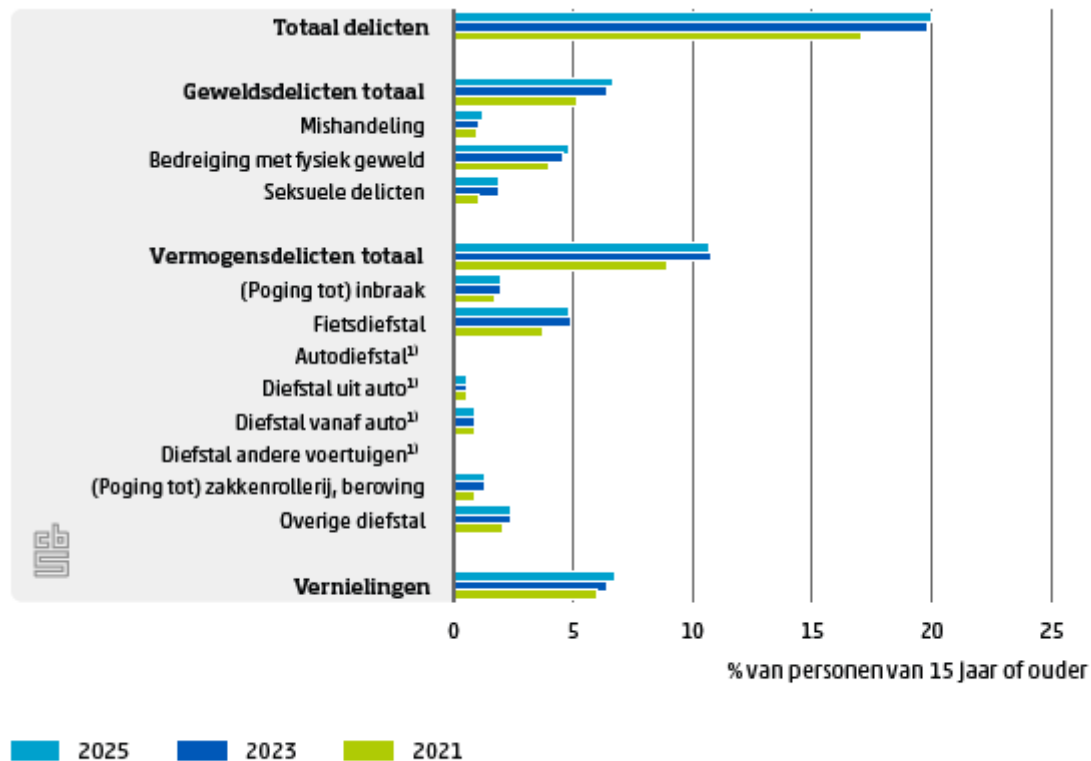
2025 2023 2021

Trends in onveiligheidsgevoelens

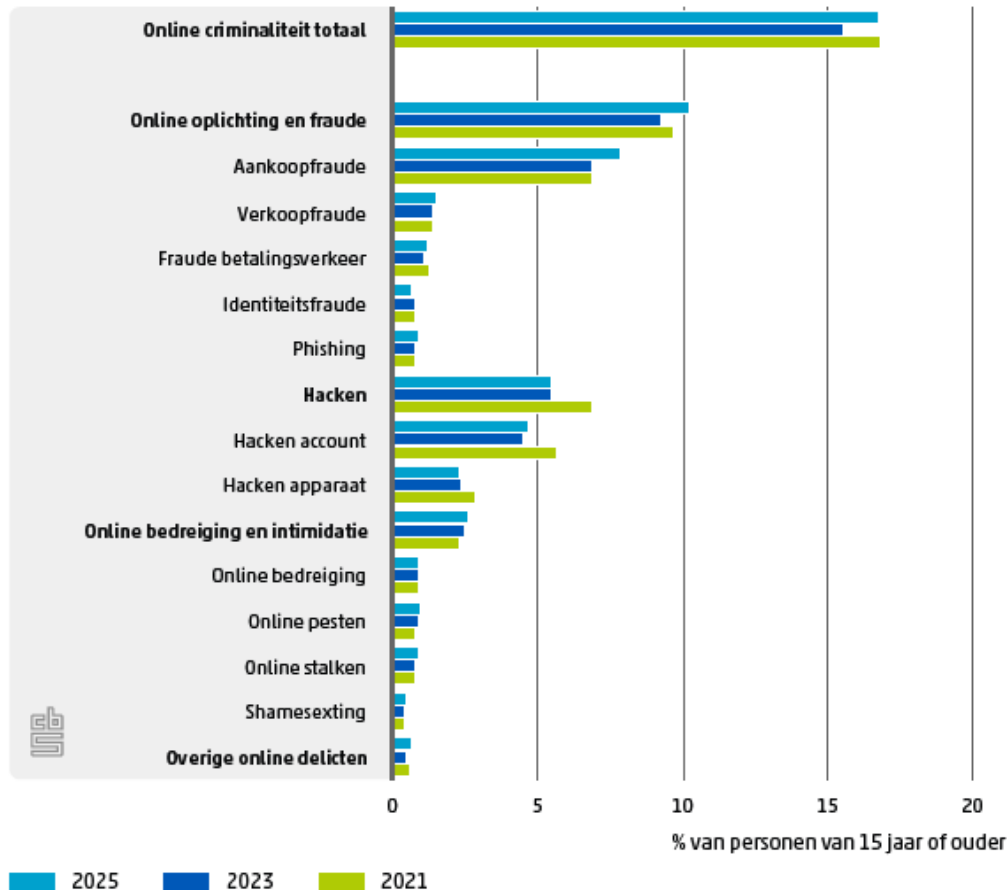
¹⁾Vanaf 2017 wordt de Veiligheidsmonitor tweejaarlijks uitgevoerd.

Slachtoffers traditionele criminaliteit, 2025

¹⁾Afgeleid voor 18-plussers, maar gepercentageerd op de bevolking van 15 jaar of ouder.

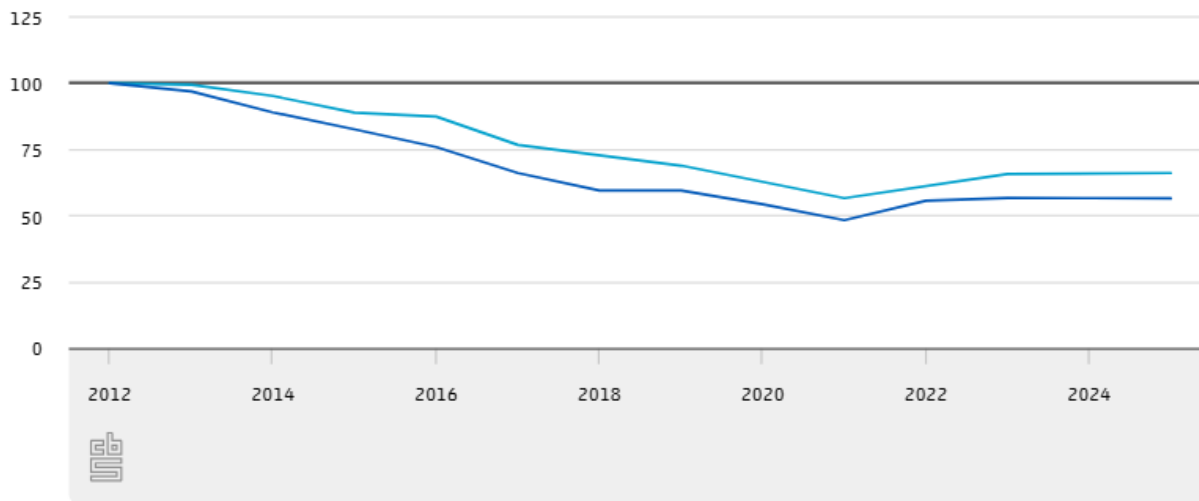
Slachtoffers online criminaliteit, 2025

Trends in traditionele criminaliteit

Traditionele criminaliteit

2012 = 100

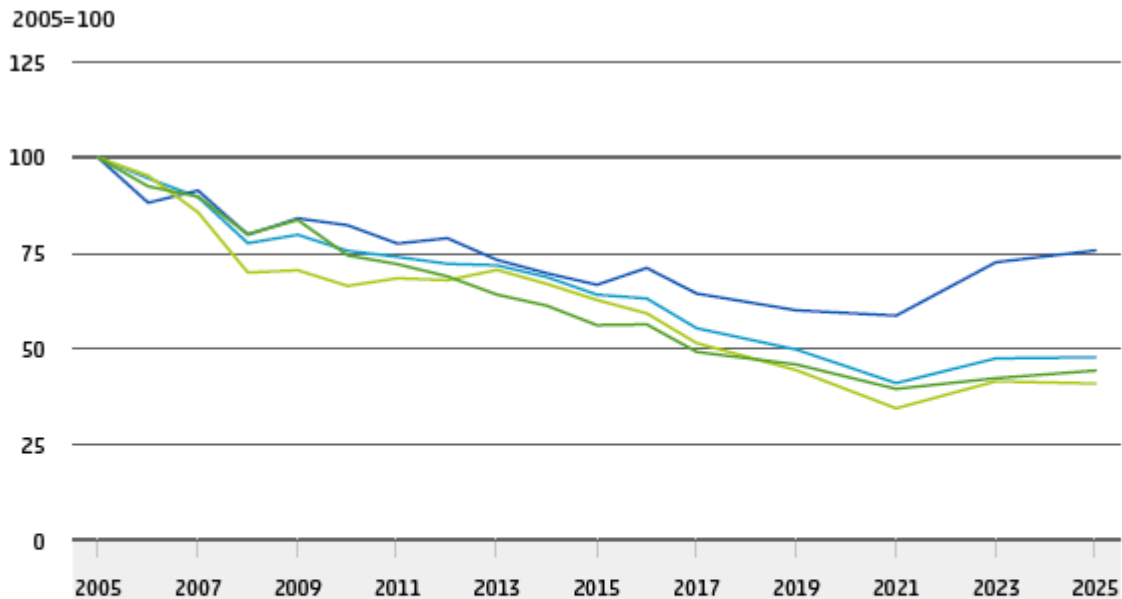
— Slachtoffers¹⁾²⁾ — Geregistreerde misdrijven³⁾

1) het gaat om mensen van 15 jaar of ouder

2) vanaf 2017 wordt de Veiligheidsmonitor tweejaarlijks uitgevoerd

3) cijfers van 2024 en 2025 zijn voorlopig

Trends in traditionele criminaliteit

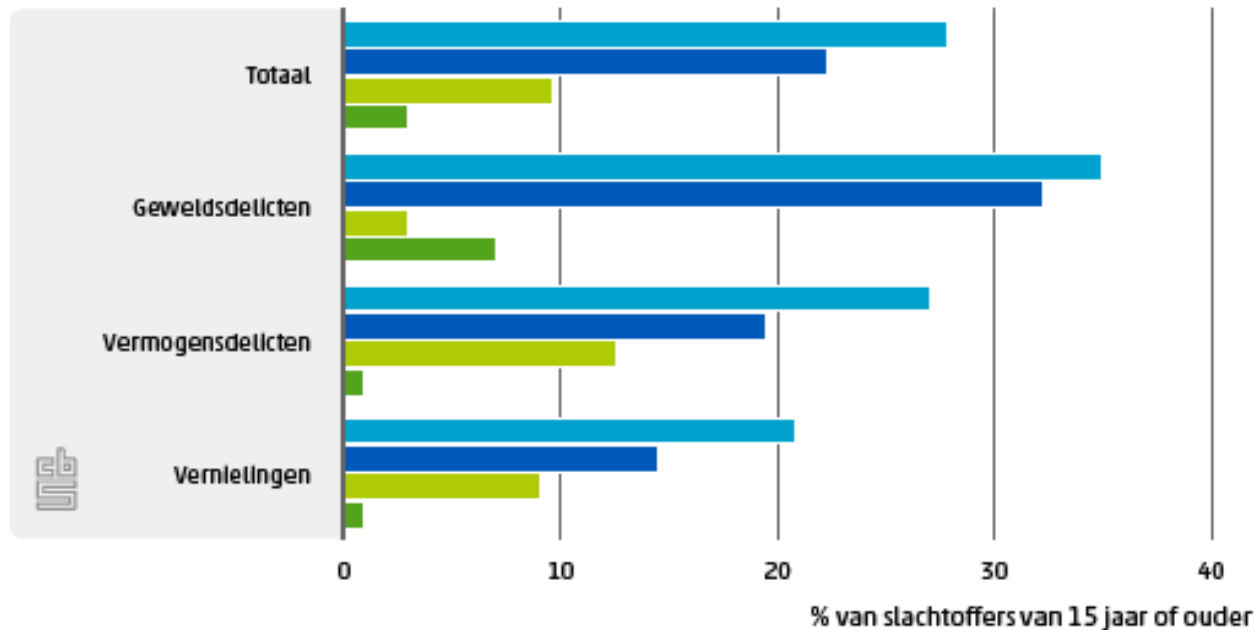

— Totaal — Gewelddelicten — Vermogensdelicten — Vernielingen

¹⁾Vanaf 2017 wordt de Veiligheidsmonitor tweejaarlijks uitgevoerd.

Gevolgen van traditionele criminaliteit

Totaal

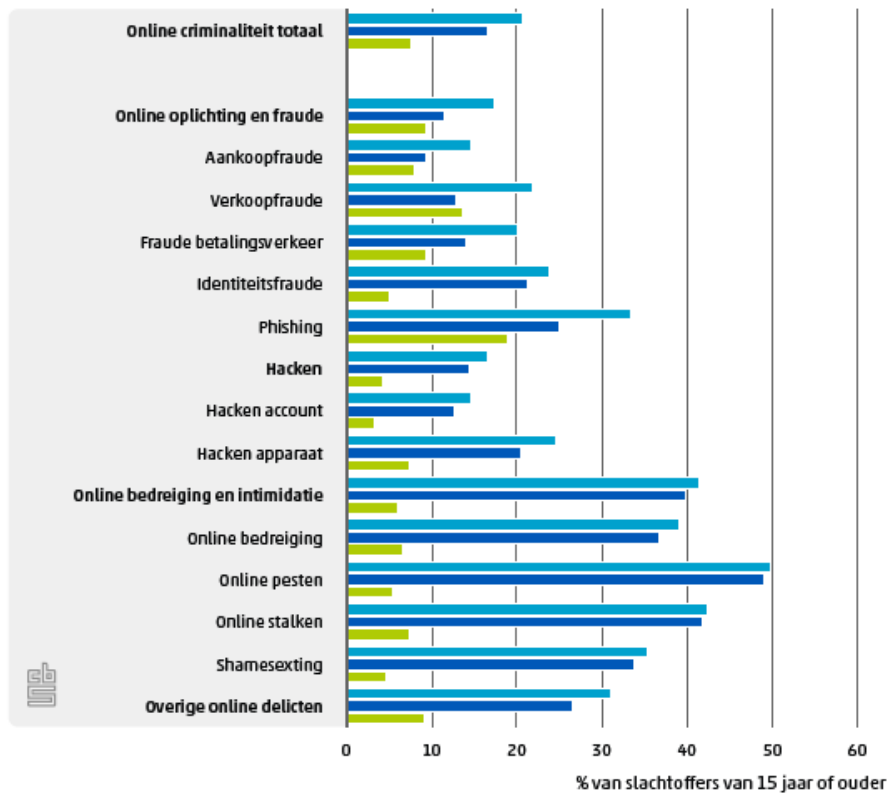
Financiële problemen

Emotionele of psychische problemen

Lichamelijke verwondingen of letsel

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk.

Gevolgen van online criminaliteit

Totaal Emotionele of psychische problemen Financiële problemen

¹⁾ Meerdere antwoorden mogelijk

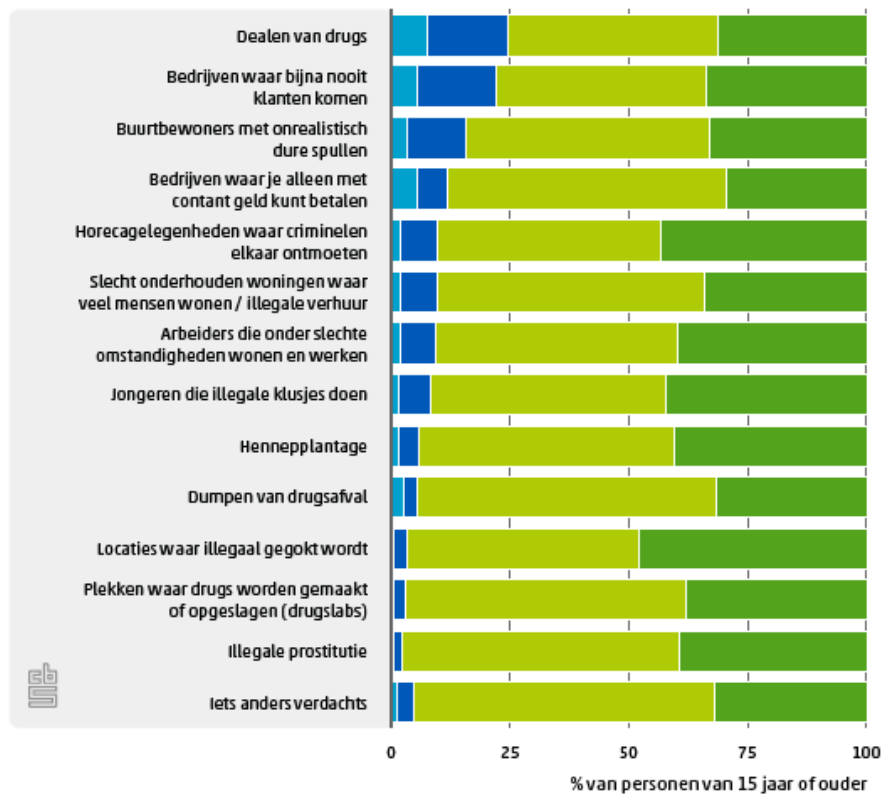
Aangiftebereidheid, 2025

- Meldingsbereidheid (32%) en aangiftebereidheid (27%) traditionele criminaliteit gedaald t.o.v. 2021 (resp. 35% en 29%)
- Vermogensdelicten relatief vaak aangegeven (39%)
- Gewelddelicten niet (18%)
- Vernielingen 18% aangegeven
- Online criminaliteit 15% aangegeven, 52% ergens gemeld

Verdachte situaties, VM 2025

- 49% burgers zeker of vermoeden van een van 14 verdachte situaties in de buurt

Zeker Vermoeden Nee Geen antwoord

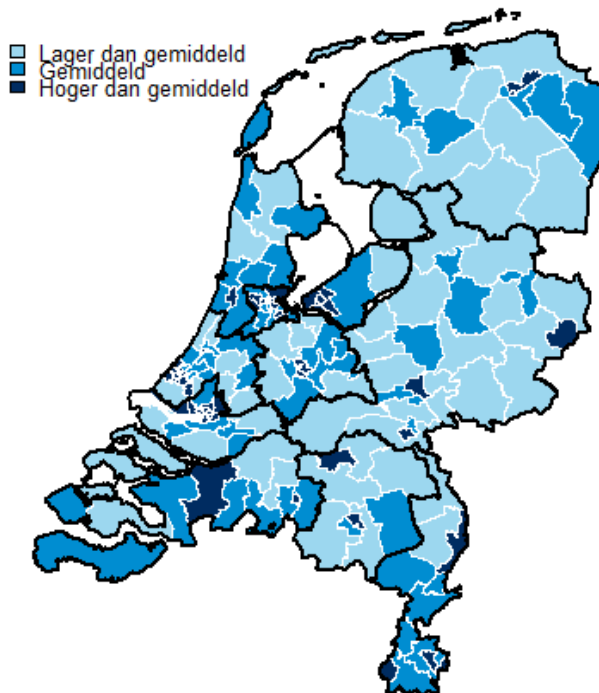
Enkele regionale uitkomsten

Onveilig in de buurt, VM 2025

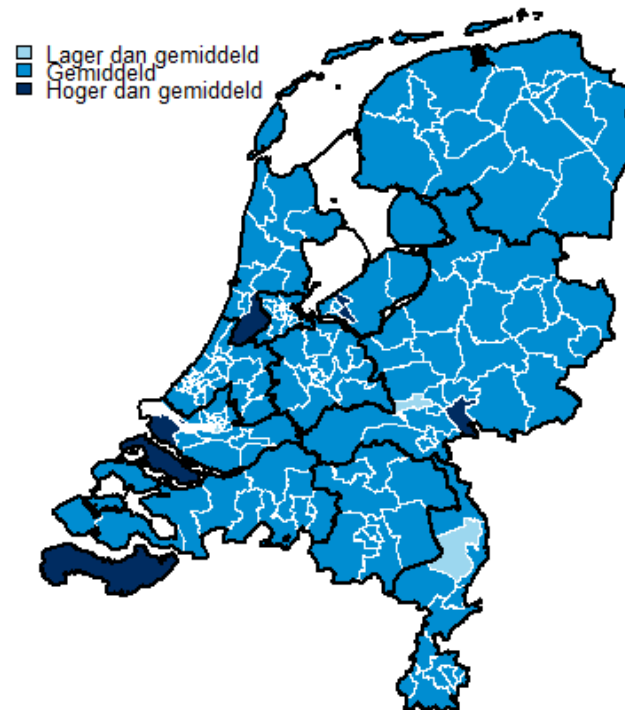
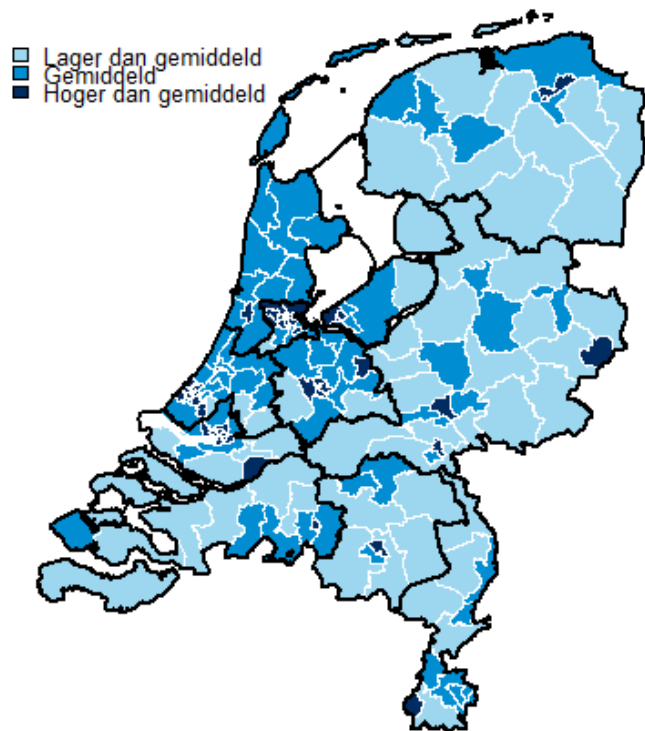
16,8% van de inwoners van Nederland voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt

Afhankelijk van welk type gebied (stedelijk of net niet) heeft dit verschillende oorzaken

- Sociale overlast
- Fysieke voorzieningen
- Buurtsamenstelling
- Slachtofferschap van HIC en de impact
- Preventiegedrag
- Verloedering

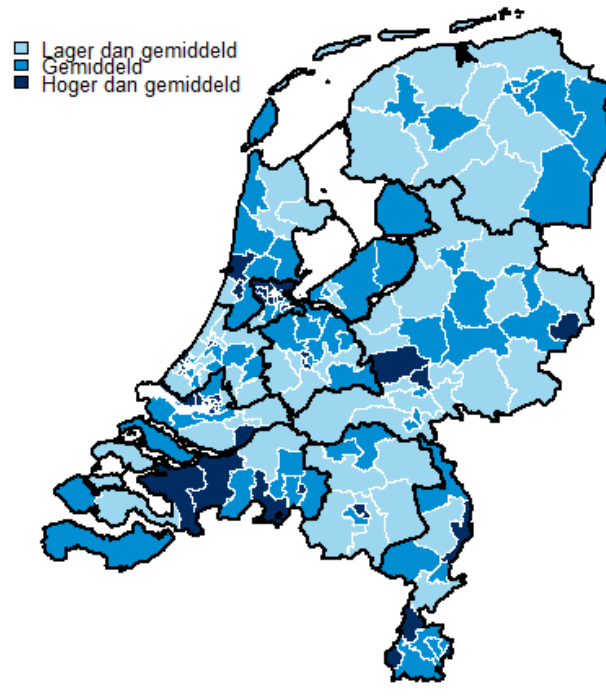
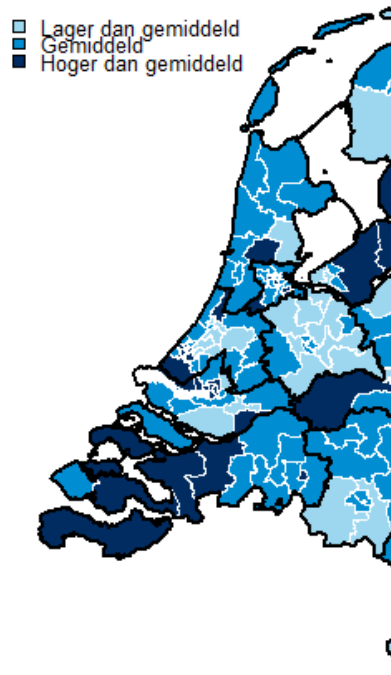
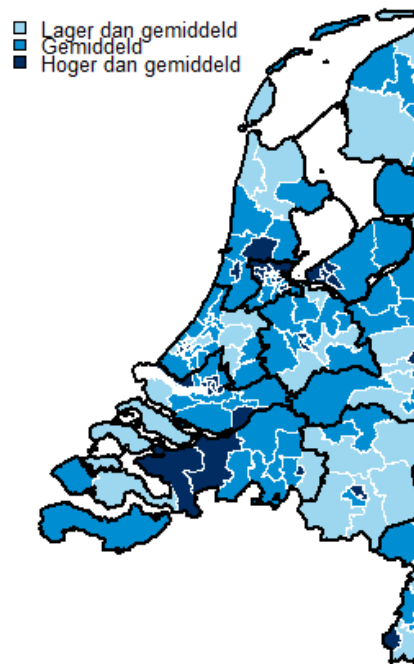

Slachtofferschap traditioneel (L) en online (R) criminaliteit, VM 2025

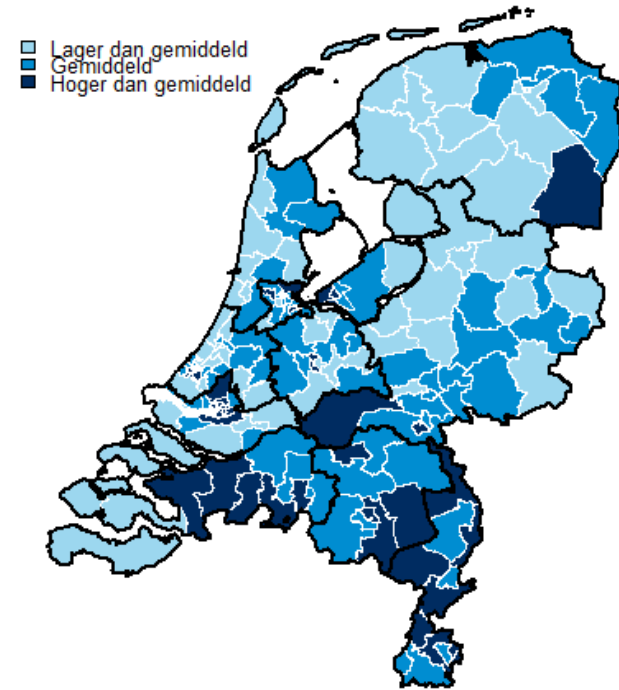
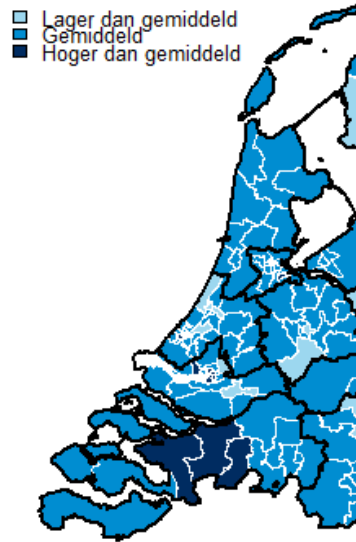
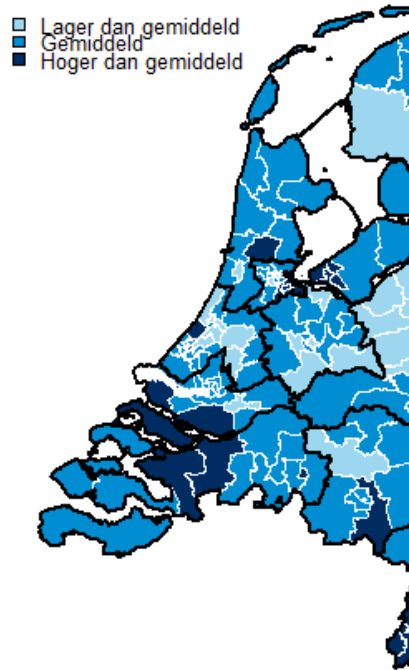
Verdachte situaties, VM 2025

Crim. jong. (L) – Arbeid (M) – Crim. ontmoet (R)

Verdachte situaties, VM 2025

Hennep (L) – Drugslab (M) – Drugsafval (R)

Enkele gemeentelijke uitkomsten

Enkele gemeentelijke resultaten VM 2025

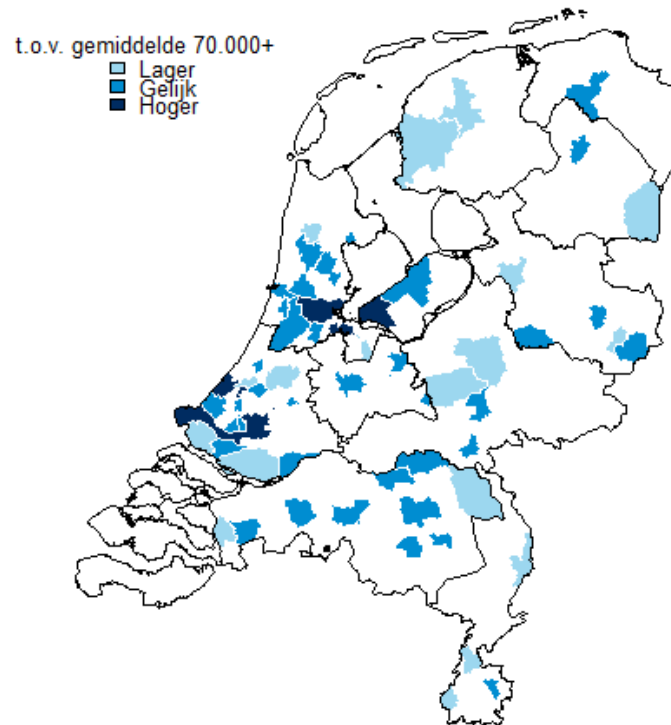
Veiligheidsmonitor	G4	G40	Overige 70.000+	Totaal 70.000+ gemeenten
	% veel overlast [somscore]			
overlast totaal (17 items)	59,7	49,4	44,9	51,7
fysieke verloedering (4 items)	34,5	23,5	19,9	26,1
sociale overlast (7 items)	26,1	16,9	12,2	18,9
verkeersoverlast (3 items)	39,1	34,6	32,5	35,6
milieuoverlast (3 items)	20,7	13,4	10,6	15,1
	%			
voelt zich wel eens onveilig	45,1	40,6	35,9	41,2
voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	27,7	19,8	14,7	21,4
totaal slachtofferschap	32,4	22,7	17,3	24,7
gewelddelicten	10,2	7,6	5,8	8,1
vermogensdelicten	19,4	12,5	8,3	13,9
vernielingen	11,1	7,5	6,5	8,4
online criminaliteit	17,4	17,0	16,0	17,0
tevredenheid laatste contact in eigen gemeente	65,0	67,1	67,0	66,5
tevreden functioneren politie buurt	36,5	34,3	34,4	34,9
tevreden functioneren gemeente	39,4	41,6	39,9	40,7

Discriminatie in de 70.000+ gemeenten, VM 2025

Landelijk: 11,6%

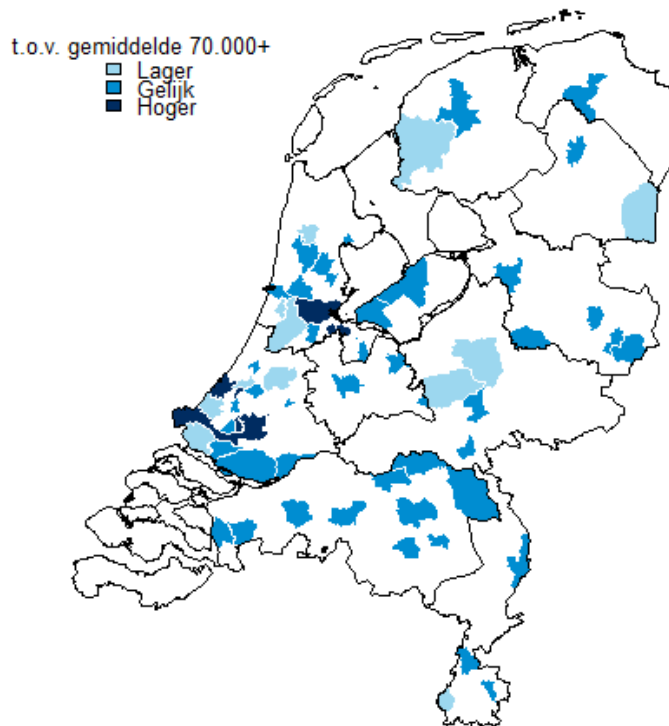
70.000+: 14,4%

G4: 19,1%

Verdachte situaties in de 70.000+ gemeenten, VM 2025 (cartogram: prostitutie)

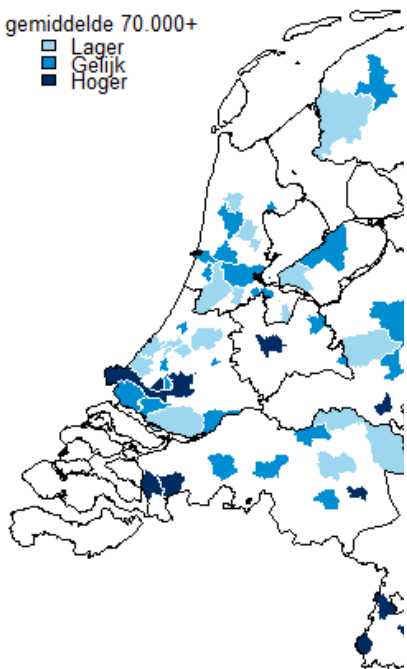
- 58% in G4 zeker of vermoeden van een van 14 verdachte situaties in de buurt
- 53% in 70.000+
- 49% landelijk

Verdachte situaties in de 70.000+ gemeenten, VM 2025 (drugsdeal (L) – verdacht pand (M) – onderhuur (R))

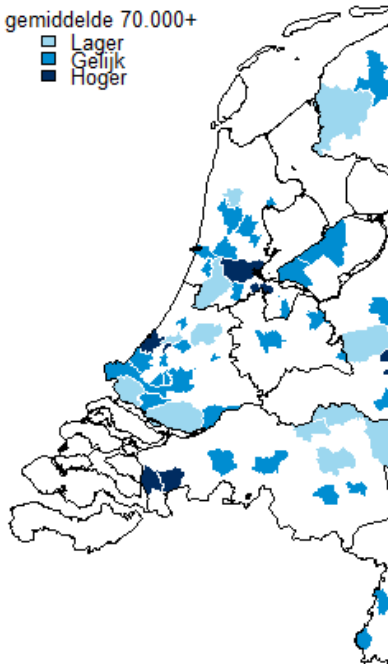
t.o.v. gemiddelde 70.000+

■ Lager
■ Gelijk
■ Hoger

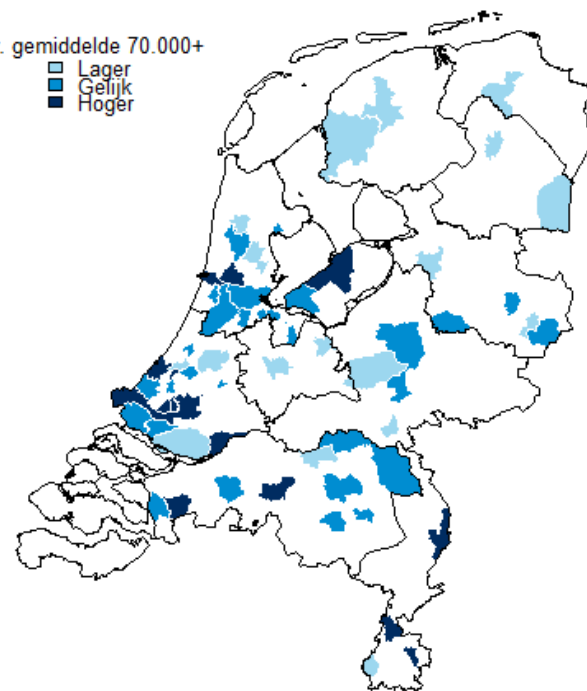
t.o.v. gemiddelde 70.000+

■ Lager
■ Gelijk
■ Hoger

t.o.v. gemiddelde 70.000+

■ Lager
■ Gelijk
■ Hoger

Online veiligheid en criminaliteit

Online criminaliteit in Nederland

- Online criminaliteit sterk toegenomen (2012-2021)
- Overheid geeft hoge prioriteit aan het opsporen en tegengaan van deze nieuwe vormen van criminaliteit.

Online Veiligheid en Criminaliteit (OVeC)

- Start Online Veiligheid en Criminaliteit in 2022
- Tweejaarlijks onderzoek
- Vragen over slachtofferschap van online criminaliteit uit de Veiligheidsmonitor (VM)
- Uitgebreid met aanvullende thema's
 - Internetgebruik
 - Online veiligheidsbeleving
 - Internetveiligheid

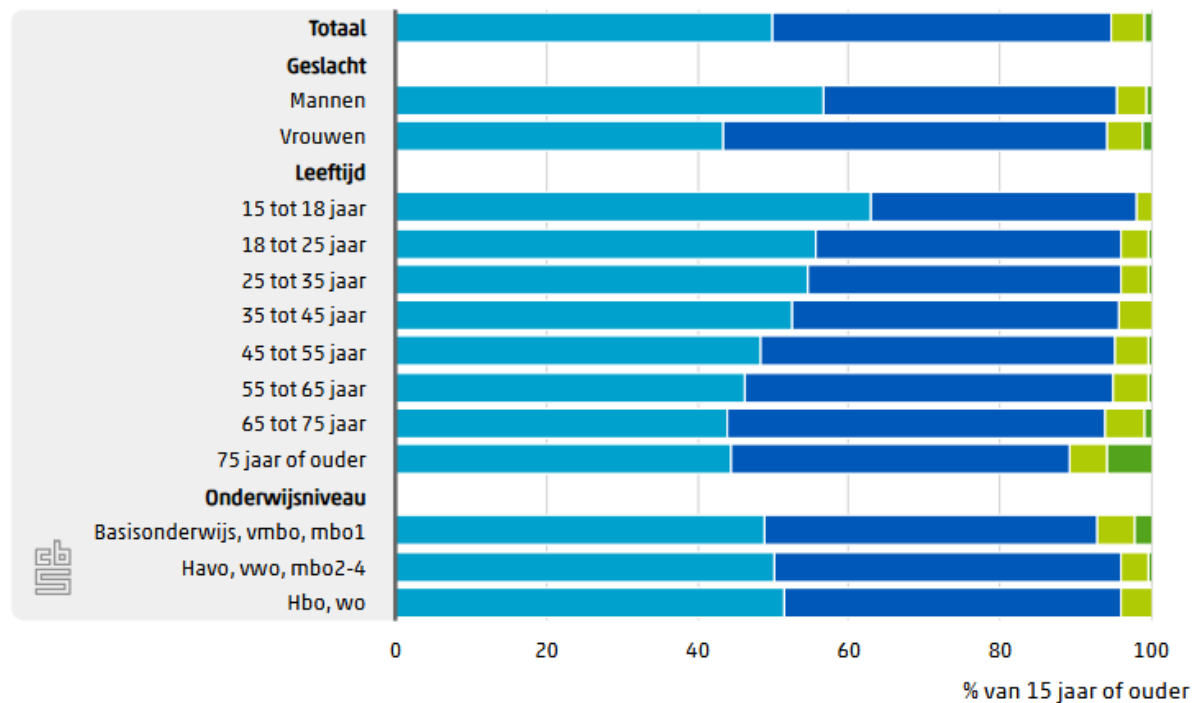
Onderzoeksvragen

- Hoe veilig voelen inwoners van Nederland zich op het internet? En in welke mate maken zij zich zorgen over internetveiligheid?
- Hoe gaan inwoners van Nederland om met het beschermen van persoonlijke gegevens online / het nemen van beveiligingsmaatregelen?
- Wat is de prevalentie van het slachtofferschap van online criminaliteit? Wat zijn de gevolgen?

Online Veiligheid en Criminaliteit

- Steekproef: 100.000 inwoners van 15 jaar of ouder
- Respons: ongeveer 33.000 respondenten (33 procent)
- Vragenlijst mode: CAWI (internet)
- Dataverzameling: augustus tot en met oktober

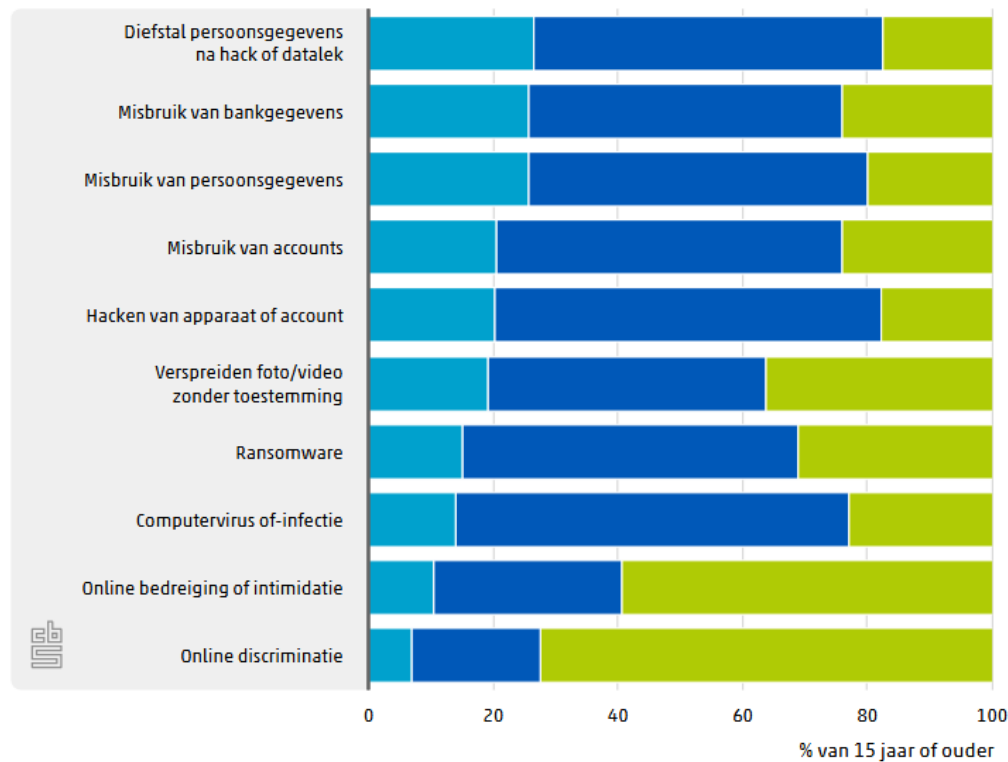
Online veiligheidsbeleving - 2024

(Heel) veilig
(Heel) onveilig

Niet veilig, niet onveilig
Internet afgelopen 12 mnd. niet gebruikt

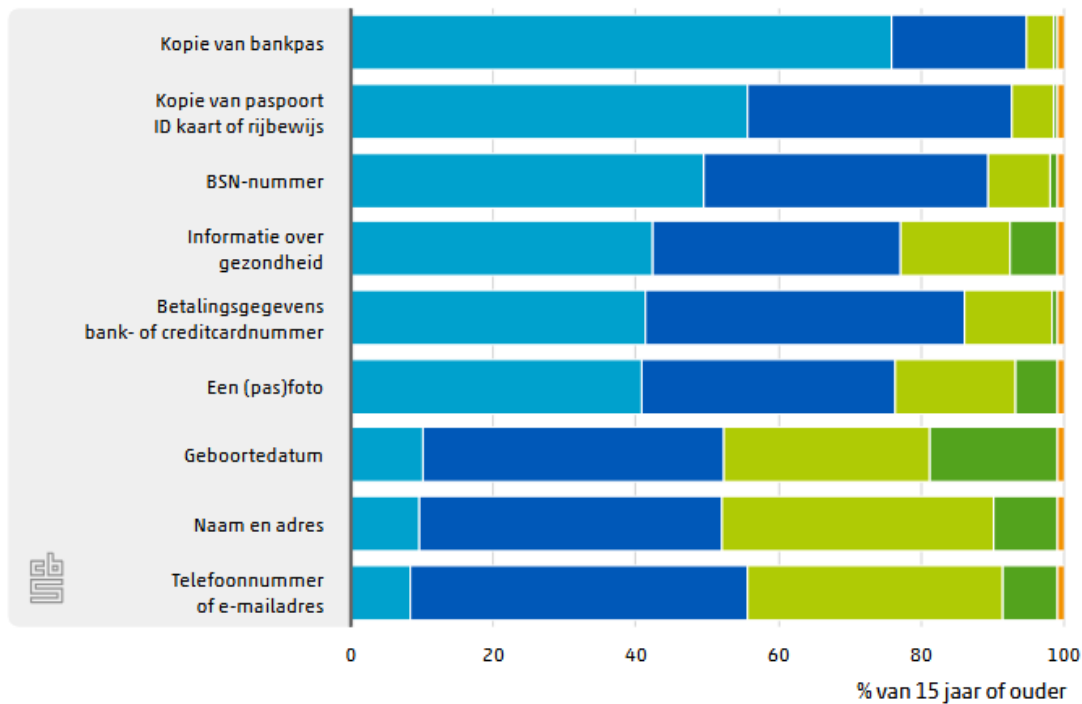
Bezorgdheid over internetveiligheid - 2024

Veel zorgen Een beetje zorgen Geen zorgen

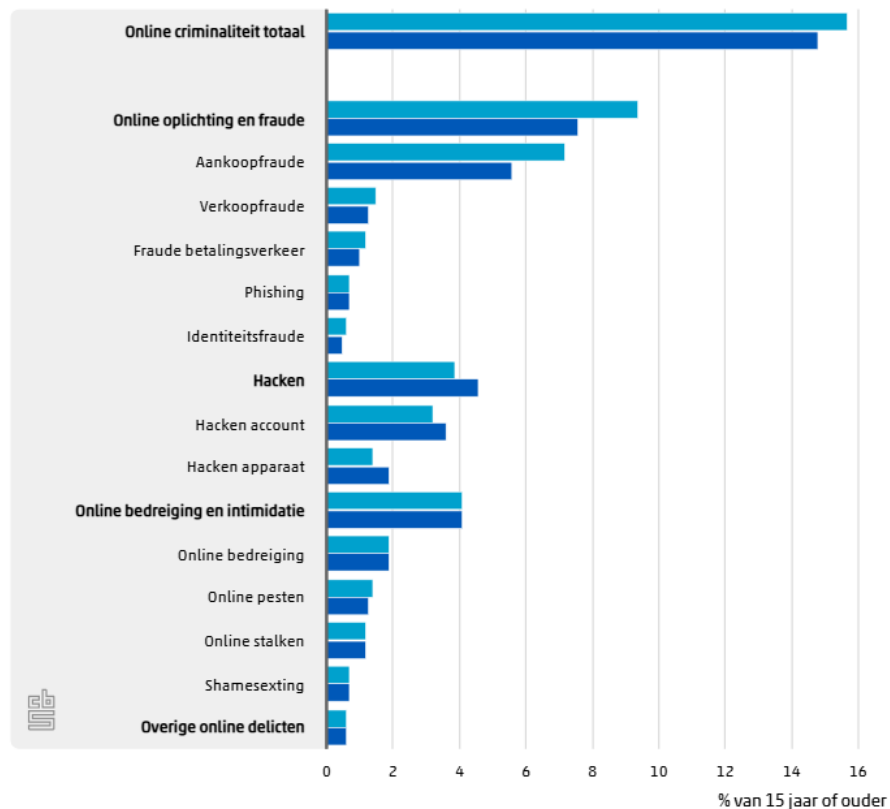

Bereid om info online door te geven - 2024

- Niet
- Alleen als het moet
- Alleen als het vertrouwd is
- Geen problemen mee
- Internet afgelopen 12 mnd. niet gebruikt

Slachtoffers online criminaliteit

Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend gedrag

Aanleiding

- Onderzoek naar huiselijk geweld
- #MeToo debat
- Motie voor kwantitatief onderzoek (2019/2020)

- WODC (op verzoek van JenV en VWS)
- Ontwikkeling tweejaarlijkse monitor
- Startjaar 2020

Doel

In kaart brengen van:

- Aard en omvang van huiselijk geweld, seksuele intimidatie en seksueel geweld
- Verschillen tussen bevolkingsgroepen
- Plegers
- Ervaren gevolgen
- Praten over ervaringen

Methode

- Internetenquête (CAWI)
- Maart - april

- Personen van 16 jaar of ouder
- Steekproef: 100 duizend personen
- Respons 2024: ruim 25 duizend personen (25,6%)

Thema's

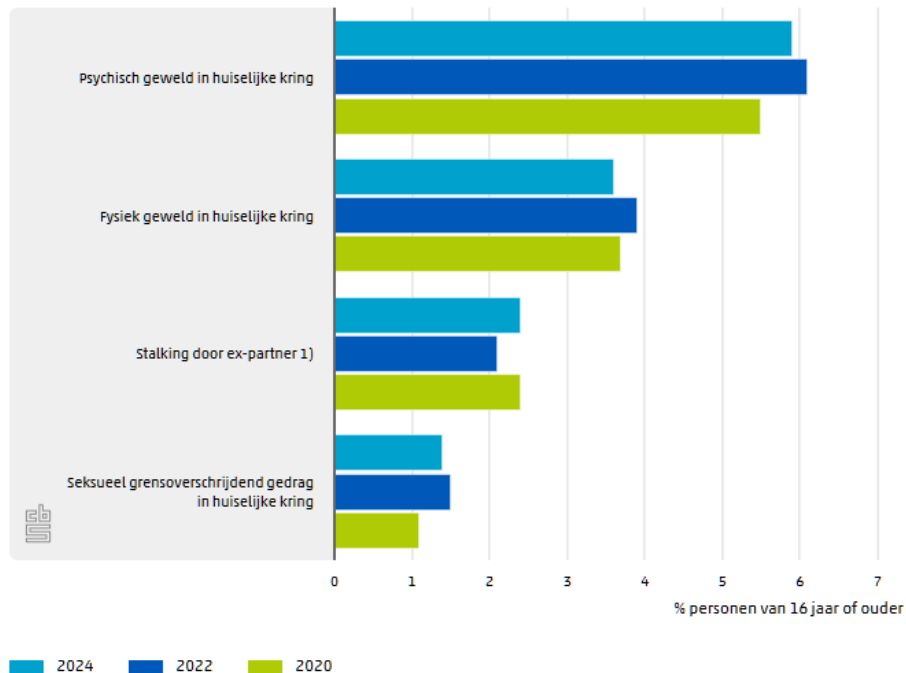
Items offline seksuele intimidatie

Resultaten

- Bijna 1,3 miljoen slachtoffers van huiselijk geweld (9%)
- Vergelijkbaar in 2020, 2022 en 2024
- Psychisch geweld in huiselijke kring komt het vaakst voor (6%)

Slachtoffers huiselijk geweld in de afgelopen 12 maanden

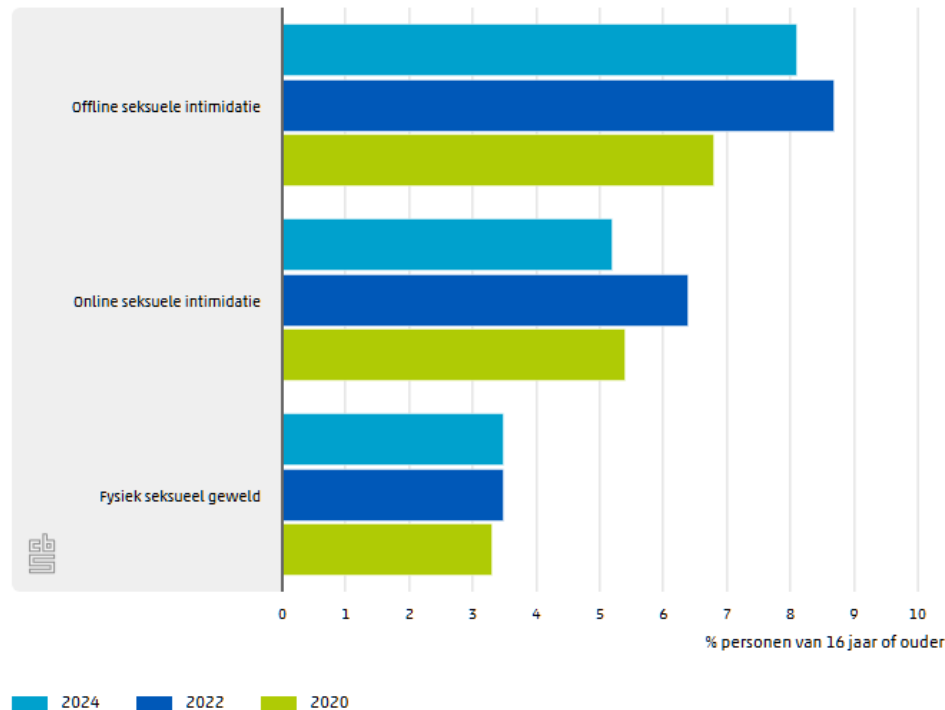
Bron: CBS, WODC

1) Het betreft het percentage personen van 16 jaar of ouder met een ex-partner.

Resultaten

- Ruim 1,7 miljoen slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag (12%)
- Toename van offline seksuele intimidatie t.o.v. 2020
- Offline seksuele intimidatie komt het vaakst voor (8%)

Slachtoffers seksueel grensoverschrijdend gedrag in de afgelopen 12 maanden

Bron: CBS, WODC

Opmerkingen bij gebruik van veiligheidsenquêtes

- Steekproefonderzoek, géén registerinformatie!!!
- Elk cijfer komt met een betrouwbaarheidsinterval
- Weegfactor gebruiken bij analyseren
- Koppelen kan op persoonsniveau enkel met informatie die integraal beschikbaar is

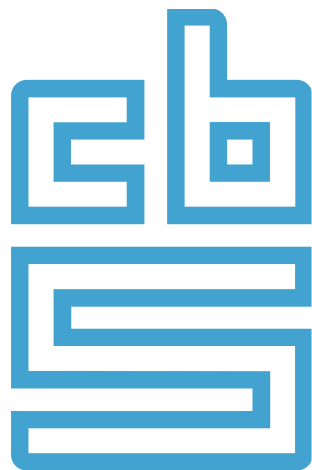
Gebruik veiligheidsenquêtes in microdata-omgeving

- Door wie? Universiteiten, planbureaus, onderzoeksinstellingen, (universitaire) ziekenhuizen, onderzoeksbureau's
- Onderwerpen? Doelgroepenanalyse of regionale analyses naar doelvariabelen eventueel gekoppeld aan andere registerinformatie (wonen, onderwijs, zorg, inkomen, ...)
- Zelf in 2026? Vb. dark numbers, impact van slachtofferschap, verdachte situaties, ...

Veiligheidsenquêtes

Vragen?

Voor wat er **feitelijk** gebeurt